

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ВІННИЦЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗУНУ»

Циклова комісія фінансово-облікових та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної
роботи ВСП ВФКЕП ЗУНУ
Для ЗАБРОДІА

«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІКРОЕКОНОМІКА

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Освітня програма - освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з обліку і оподаткування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Разом	СРС	Іспит
Денна	II	IV	15	15	2	32	88	IV

2022-2023 навчальний рік

**1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«Мікроекономіка»**

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Мікроекономіка»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів: 4 (4-й семестр)	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування».	Рік підготовки
		2 -й
Загальна кількість годин – 120 год.	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Семестр
		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2		Лекції
		15 год.
		Практичні
		15 год.
		Самостійна робота
		88 год.
		Індивідуальні завдання:
		2 год.
Вид контролю:		
Іспит, 4-ий семестр		

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Мікроекономіка» формування ринково орієнтованого економічного світогляду, знань і навичок стосовно з'ясування механізмів встановлення та відновлення рівноваги мікросистем та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

2.2 Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями, які мають бути вирішені під час викладання дисципліни, є:

- засвоєння мотивів, основних закономірностей та методологічних принципів поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах на мікрорівні;
- оволодіння універсальним інструментарієм для самостійного аналізу та обґрунтування прийняття оптимальних господарських рішень за умов обмеженості засобів і наявності альтернативних можливостей.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- сутність, мету і концептуальні основи мікроекономічного аналізу;
- обґрунтування раціонального споживчого вибору згідно з кардиналістським та ординалістським підходами;
- наслідки зміни цін і доходу споживача на споживчий вибір;
- дію законів попиту та пропозиції та особливості впливу цінкових і нецінових детермінант;
- умови вибору комбінацій виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску;
- взаємозв'язки функції виробництва та функції витрат у короткостроковому та довгостроковому періодах;
- правила поведінки фірми за умов зміни ринкової ситуації;
- особливості попиту й пропозиції факторів виробництва та механізм визначення їх цін у різних ринкових структурах.

Опанувавши дисципліну «Мікроекономіка», студенти повинні вміти:

- моделювати поведінку споживача з урахуванням спадної граничної корисності блага;
- знаходити оптимальний варіант вибору споживача на основі принципу рівності зважених граничних корисностей;
- визначати зміни оптимального стану під впливом зміни переваг споживача та зміни його доходу;
- виконувати графічну побудову ліній "дохід – споживання", "ціна – споживання";
- моделювати ситуації порушення ринкової рівноваги і давати їх характеристику;
- демонструвати можливості економіки як інструменту для прийняття рішень менеджерами;
- визначати основні показники, що характеризують ефективність

стратегії підприємства у коротко- та довгостроковому періодах;

- обчислювати витрати виробництва та виконувати економічні обґрунтування вибору мінімально ефективного розміру підприємства та оптимальної потужності діючого підприємства;

- обґрунтовувати оптимальний вибір товаровиробника, який купує фактори виробництва, та робітника щодо праці і відпочинку;

- визначати ринкову ціну виробничого фактору.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Мікроекономіка» студенти повинні володіти такими загальними компетентностями:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 5. Здатність оцінювати результати господарської діяльності підприємств на основі знань сучасних методик аналізу.

СК 11. Здатність організувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Мікроекономіка» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (Економічна теорія, Макроекономіка), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання:

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 6. Використовувати особливості обліку і оподаткування у професійній діяльності та господарській практиці.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну

звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

РН 10. Формувати і надавати облікову-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу.

РН 11. Визначати й аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

РН 13. Аналізувати особливості функціонування підприємств для здійснення обліку їх господарської діяльності.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ „МІКРОЕКОНОМІКА”

Змістовий модуль 1. Загальні основи мікроекономіки

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Предмет мікроекономічної теорії, її суб'єкти і об'єкти, місце в системі економічних наук. Крива виробничих можливостей та її властивості. Альтернативна вартість. Основні методи мікроекономічного дослідження. Позитивний та нормативний аналіз

Тема 2. Кругообіг ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці

Ринок, його ознаки, умови функціонування та чинники розвитку. Координація дій суб'єктів господарювання у ринковій та командній економіках. Основні питання ринкової економіки: що? як? хто? для кого? Механізм економічного контролю на конкурентних та неконкурентних ринках.

Тема 3. Аналіз попиту та пропозиції

Поняття попиту та пропозиції і їх вплив на механізм функціонування ринку. Крива попиту та чинники, що впливають на неї. Крива пропозиції та чинники, що впливають на неї. Встановлення ринкової рівноважної ціни та її теоретичне і практичне значення. Аналіз чинників, що впливають на попит на інноваційну продукцію.

Тема 4. Концепція еластичності

Поняття цінової еластичності попиту. Способи оцінки цінової еластичності попиту. Чинники, що впливають на цінову еластичність попиту. Перехресна еластичність та еластичність попиту за доходами споживача. Цінова еластичність пропозиції і основні чинники впливу на неї. Вплив на зміну еластичності пропозиції тривалості часу. Практичне значення концепції еластичності.

Тема 5. Теорія поведінки споживача

Вибір та уподобання споживача. Бюджет споживача та його використання. Закон Енгеля. Основні припущення щодо раціональної поведінки споживача. Описання переваг споживача з ординальних та кардинальних позицій. Ординальна теорія поведінки споживача. Крива і карта байдужості. Гранична норма заміщення і форми карт байдужості. Бюджетні обмеження і бюджетна лінія. Рівновага споживача. Залежність споживання блага від доходу та ціни. Кардинальна теорія поведінки споживача. Закон спадної граничної корисності. Описання переваг споживача за допомогою правила максимізації граничної корисності.

Змістовний модуль 2. Мікроекономічний аналіз та його особливості

Тема 6. Виробництво і витрати фірми

Основи теорії виробництва. Основні фактори виробництва. Виробнича функція, її властивості та використання. Основні види виробничих витрат та їх класифікація. Витрати фірми і витрати суспільства. Бухгалтерські та економічні, явні та неявні витрати. Короткостроковий і довгостроковий періоди діяльності фірми. Постійні та змінні витрати. Середні та граничні

витрати.

Тема 7. Дохід та прибуток фірми

Основні види грошового доходу та натурального продукту фірми. Основні види прибутку фірми. Підприємницький дохід: його використання та фактори зростання.

Тема 8. Особливості формування ціни і обсягу виробництва конкурентною фірмою

Характерні риси абсолютної конкуренції. Попит і дохід фірми в умовах абсолютної конкуренції. Максимізація прибутку та мінімізація збитків конкурентної фірми у короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу фірми з валовими витратами. Принцип зіставлення граничного доходу фірми з граничними витратами. Довгострокова рівновага конкурентної фірми. Рівновага конкурентної галузі та особливості кривої пропозиції галузі з постійними, зростаючими і спадними витратами.

Тема 9. Особливості формування ціни та обсягів виробництва в умовах чистої монополії

Характерні риси чистої монополії та умови збереження фірмою монопольного становища. Два способи визначення ступеня монопольної влади фірми на ринку. Попит, ціна, валовий і граничний дохід фірми в умовах чистої монополії. Максимізація прибутку чи мінімізація збитків фірми в умовах чистої монополії у коротко- та довгостроковому періодах. Наслідки панування монополій і необхідність антимонопольного регулювання.

Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія

Поняття та основні ознаки монополістичної конкуренції. Встановлення рівноважної ціни та оптимальних обсягів виробництва в умовах монополістичної конкуренції. Ефективність монополістичної конкуренції. Роль реклами в умовах монополістичної конкуренції. Поняття та основні ознаки олігополії. Поведінка фірми на олігополістичному ринку та основні моделі олігополістичного ціноутворення.

Тема 11. Особливості формування попиту на виробничі ресурси

Відмінності ринків виробничих ресурсів від ринків готової продукції та основні чинники, що впливають на обсяг попиту на ресурс. Визначення попиту на ресурс в умовах чистої конкуренції. Особливості визначення попиту на ресурс в умовах недосконалої конкуренції. Мінімізація витрат та максимізація прибутку при використанні двох змінних виробничих ресурсів.

Тема 12. Особливості пропозиції на ринку праці та визначення рівноважної заробітної плати

Сутність заробітної плати та особливості пропозиції індивідуумом своєї праці. Визначення рівноважної заробітної плати на конкурентному ринку праці. Визначення рівноважної заробітної плати на ринку моносонії. Причини диференціації заробітної плати.

4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		прак.	інд.	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальні основи мікроекономіки					
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	10	1	1	1	7
Тема 2. Кругообіг ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці	9	1	1		7
Тема 3. Аналіз попиту та пропозиції	11	2	2		7
Тема 4. Концепція еластичності	11	2	2		7
Тема 5. Теорія поведінки споживача	9	1	1		7
Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аналіз та його особливості					
Тема 6. Виробництво і витрати фірми	9	1	1		7
Тема 7. Дохід та прибуток фірми	9	1	1		7
Тема 8. Особливості формування ціни і обсягу виробництва конкурентною фірмою	9	1	1		7
Тема 9. Особливості формування ціни та обсягів виробництва в умовах чистої монополії	13	2	2	1	8
Тема 10. Монополістична конкуренція і олігополія	10	1	1		8
Тема 11. Особливості формування попиту на виробничі ресурси	10	1	1		8
Тема 12. Особливості пропозиції на ринку праці та визначення рівноважної заробітної плати	10	1	1		8
Усього годин	120	15	15	2	88

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

4-й семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Практичне заняття №1	
1	Предмет мікроекономічної теорії, її суб'єкти і об'єкти, місце в системі економічних наук. Ринок, його ознаки, умови функціонування та чинники розвитку	2
	Практичне заняття №2	
2	Поняття попиту та пропозиції і їх вплив на механізм функціонування ринку	2
	Практичне заняття №3	
3	Поняття цінової еластичності попиту та пропозиції	2
	Практичне заняття №4	
4	Вибір та уподобання споживача. Бюджет споживача та його використання. Виробництво та його основні фактори. Основні види виробничих витрат та їх класифікація	2
	Практичне заняття №5	
5	Основні види прибутку фірми. Підприємницький дохід: його використання та фактори зростання. Характерні риси абсолютної конкуренції. Попит і дохід фірми в умовах абсолютної конкуренції.	2
	Практичне заняття №6	
6	Характерні риси чистої монополії та умови збереження фірмою монопольного становища.	2
	Практичне заняття №7	
7	Поняття та основні ознаки монополістичної конкуренції та олігополії. Визначення попиту на ресурс в умовах чистої конкуренції. Особливості визначення попиту на ресурс в умовах недосконалої конкуренції.	2
	Практичне заняття №8	
8	Сутність заробітної плати та особливості пропозиції індивідумом своєї праці	1
	Разом	15

6. ІДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (2 ГОДИНИ)

Індивідуальна робота з дисципліни «Мікроекономіка» виконується самостійно кожним студентом на основі підручників, періодичних видань, конспектів лекцій, законодавчо-нормативної літератури.

Індивідуальне завдання виконується у вигляді реферату обсягом до 20 сторінок. Метою виконання індивідуального завдання є закріплення рівня теоретичних знань, набутих під час лекційних занять та самостійної роботи.

Завдання вибирається студентом у відповідності з номером у списку групи.

Поля: верхнє, нижнє та лїве – 20 мм, праве – 10 мм. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою.

Захист індивідуального навчально-дослідного завдання відбувається у терміни, спільно обумовлені студентами і викладачем.

Вибір і затвердження теми рефератів

1. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії
 2. Роль і особливості функціонування мікросистем у ринковій економіці
 3. Сучасні теорії поведінки споживача
 4. Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції
 5. Табличне та графічне зображення ринкової пропозиції
 6. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску
 7. Мотивація поведінки підприємства
 8. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства
 9. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва
 10. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, економічна організація, найважливіший різновид мікросистем
 11. Рівновага фірми та галузі короткотерміновому періоді
 12. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки
 13. Різновиди монополій: відкриті, закриті, природні, державні, недержані тощо
 14. Нечисленність фірм в олігополстичних галузях, високі бар'єри для входження у галузь, загальна взаємозалежність підприємств
 15. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами
 16. Наслідки нецінової конкуренції для споживачів: діапазон споживчого втору і втрати вільного часу
 17. Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції
 18. Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією
 19. Аналіз залежності між ринком товару та ринком ресурсу щодо обсягів та цін, її графічне зображення
 20. Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва
 21. Монопольна влада продавців праці
 22. Капітал як ресурс тривалого використання, форми капіталу
 23. Обґрунтування інвестиційних рішень щодо придбання основних фондів
 24. Ризик в інвестуванні та оцінка надійності вкладень
 25. Функції ринків ресурсів в економіці
- Оцінювання успішності студента з виконання завдань індивідуальної роботи.
- Формування умов оцінювання успішності студента з виконання і-того

завдання індивідуальної роботи.

Оцінка «0» означає, що завдання не виконано.

Оцінка «1-59» означає, що виконано менш 30 % завдань теми.

Оцінка «60-64» означає, що виконано менш 50 % завдань теми.

Оцінка «65-74» означає, студентом виконано 100 % завдань теми, проте продемонстровано поверхневе ознайомлення з матеріалом теми, містить неточності, або неправильні висновки.

Оцінка «75-84» означає, що у виконаному завданні є недоліки, які не вплинули особливо на висновки та відповіді.

Оцінка «85-89» означає, що матеріал засвоєно повністю. Студент показав уміння не тільки правильно висвітлювати отримані знання, але й використовувати їх для аналізу і оцінки кількісної сторони явищ і процесів. При цьому у відповіді є незначні недоліки.

Оцінка «90-100» означає, що при виконанні завдання студент показав не тільки уміння висвітлювати отримані знання, а й продемонстрував здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання, уміння висловити свою точку зору чи аргументувати свою позицію з дискусійних питань.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача самостійно; робота в Інтернеті.

8. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Мікроекономіка» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- модульна контрольна робота, поточне тестування та опитування;
- директорська контрольна робота;
- поточне оцінювання та оцінювання виконання індивідуального завдання;
- залікова робота.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Мікроекономіка» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

4-й семестр (Іспит)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Сума
Теми 1-5 (модульна конр.роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Директорська контрольна робота Теми 1-12	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	Іспит	
20%	20%	20%	40%	100%
Тиждень (7)	Тиждень (13)	Тиждень (15)	Протягом екз.сесії	-

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Мікроекономіка».
2. Навчальна програма з дисципліни «Мікроекономіка».
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Мікроекономіка»
4. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Мікроекономіка»
5. Питання для підготовки до задачі заліку.
6. Питання для поточного контролю.
7. Тестові завдання.
8. Презентації.
9. Пошукові роботи студентів
10. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Зянько В. В. Основи мікроекономіки: навч. посіб. вид. 2-е, пер. і доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 344 с.
2. Мікроекономіка: навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І. Чорноус. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 256 с.
2. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ: Лілея НВ. 2015. 348 с.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Економічна теорія : підручник. Київ: Вища школа, 2013. 503 с.
4. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / О. В. Кухар. Київ : ЦУЛ, 2015. 326 с.
5. Мацелюх Н. П. Основи економічної науки : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 324 с.
6. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. В. П. Решетило. Харків: ХНУМГ, 2014. 290 с.
7. Нілова Н.М., Гончарук Т.І., Олексіч Д.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Суми : ФОП Наталуха А.С., 2015. 136 с.

Допоміжна

1. Носик О. М. Мікроекономіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків : НФаУ, 2014. 176 с.
2. Рудий М. М. Мікроекономіка : навч. посіб. 2-ге вид. Каравела; Піча Ю. В., 2010. 360 с.
3. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. С.В. Степаненка. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.
4. Стадник Г.В., Решетило В.П. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2014. 230 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Кабінет міністрів України – www.kmu.gov.ua
2. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua
3. Національний банк України – www.bank.gov.ua
4. Державний комітет статистики – www.ukr.stat.gov.ua